

hooaja peatoetaja

/// Eesti Kontsert

MASSIMO FELICI

(kitarr, Itaalia)

N 14. november kell 19 Tallinna raekoda

P 17. november kell 16 Vanemuise kontserdimaja

2013

Koostöös festivaliga Fiesta de la Guitarra

Mauro Giuliani (Bisceglie, 1781 – Napoli, 1829)

“Rossiniana” nr 2 op. 120 (u 1821)

Introduzione: *Sostenuto*

“Deh ! Calma, o ciel” (“Otello”): *Andantino sostenuto*

“Arditi all’ire” (“Armida”): *Allegretto innocente*

“Non più mesta accanto al fuoco” (“Cendrillon”): *Maestoso*

“Di piacer mi balza il cor” (“La pie voleuse”)

“Fertilissima Regina” (“Cendrillon”): *Allegretto*

Luigi Legnani (Ferrara, 1790 – Ravenna, 1877)

Capricci op. 20 (1822)

nr 9 *e-moll*

nr 2 *e-moll*

nr 28 *C-duur*

nr 24 *gis-moll*

nr 7 *A-duur*

nr 31 *A-duur*

Ferdinando Carulli (Napoli, 1770 – Paris, 1841)

“Solo” op. 20 (u 1810)

Largo con molta espressione

Allegro

Giovanni Sollima (Palermo, 1962)

"Free life on earth" V (2004), pühendatud Massimo Felicile

Alexandre Tansman (Łódź, 1897 – Pariis, 1986)

"Cavatina" / "Kavatiin" (1951)

Preludio

Sarabanda

Scherzino

Barcarola

"Danza pomposa" (1961)

Napoléon Coste (Doubs, 1805 – Pariis, 1883)

"Six pièces originales" op. 53

nr 1 "Rêverie"

Beethoveni ja Schuberti kaasaagne **Mauro Giuseppe Sergio Pantaleo Giuliani** oli muusik missiooniga: tõsta hiljuti leiutatud kuuekeelne kitarr muusikaareenile, kus valitsesid sümfooniline, ooperi- ja klaverimuusika. Aastail 1806–1819, mil ta elas Viinis, pälvis ta tunnustuse oma põlvkonna suurima kitarrivirtuoosina, kes demonstreeris oma pilli kui mitmekülgselt ja täieõiguslikku sooloinstrumenti – oli seda ju seni peetud sobilikuks üksnes saatepilliks vokalistile või mõnele teisele soolopillile. Kontserditurneed viisid Giuliani kõikjale Euroopasse ning igal pool pälvisid tema virtuoossus ja muusikaline maitse vaimustunud vastuvõtu. Ta lävis austria muusikute kõrgkihiga ning oli tuttav Beethoveni ja Rossiniga. 1815. aasta Viini kongressi pidustuste ajal oli Giuliani ametlik kontsertartist. Kaks aastat enne seda, 1813. aasta detsembris, osales ta (ilmselt tšellistina) Beethoveni seitsmenda sümfoonia esiettekandel. Giuliani leiutas kitarrile notatsioonisüsteemi, mis on käibel tänini.

Mauro Giuliani 150 nummerdatud oopust kitarrile moodustavad sellele pillile loodud repertuaarituumiku 19. sajandil. Tema loomingust leiab sobiva raskusastmega palu nii algaja kui ka kõige meisterlikum mängija. Silmapaistvamate teostena tõusevad esile kolm kitarrikontserti (*op.* 30, 36 ja 70), kuus fantaasiat soolokitarrile (*op.* 119–124), mis põhinevad Rossini ooperiaariatel ning kannavad nime **“Rossiniane”**, kvintett keelpillidele ja kitarrile *op.* 65, kogumikud häälele ja kitarrile ning itaalia stiilis kirjutatud **“Suur avamäng”**.

Luigi Rinaldo Legnani oli romantismiaja silmapaistvamaid itaalia kitarriste, kelle virtuoossust on võrreldud tema sõbra Paganini omaga – viimane nimetas teda ajastu parimaks kitarrimängijaks. Kaheksa-aastaselt kolis ta perekonnaga oma sünnilinnast Ferrarast Ravennasse, mis jäi tema kodupaigaks elu lõpuni. Seal omandas ta hariduse ning alustas muusikukarjääri tenorina kohalikus ooperimajas. 1820. aastatel laulis ta rolle Rossini, Pacini ja Donizetti ooperites. Kitarristina debüteeris Legnani 1819. aastal Milanos, ning saanud suure menu osaliseks, tegi kontserdireise pea kõigisse Euroopa pealinnadesse. Samaaegselt sai alguse ka Legnani heliloojakarjäär ning trükkis ilmusid tema esimesed teosed. 1850. aastatel tõmbus ta aktiivsest kontserditegevusest tagasi ja hakkas tegelema pilliehitusega, keskendudes kitarridele ja viiulitele.

Legnani komponeeris umbkaudu 250 teost, mida andsid välja mitmed juhtivad Euroopa kirjastused. Suur on tema panus klassikalisse kitarrirepertuaari: soolokitarriteosed, duetid ja kontserdid. Legnani tuntumate teoste hulka kuulub **36 capricciot soolokitarrile op. 20**, mida on arvatavasti inspireerinud Paganini 24 *capricciot* sooloviilule. Nagu ka Paganini *capricciot*, on Legnani omad säravad kontsertpalad, mis demonstreerivad pilli mänguvõimalusi kõige mitmekesisemal moel.

Napolis sündinud **Ferdinando Maria Meinrado Francesco Pascale Rosario Carulli** oli 18. sajandi lõpul ja 19. sajandi esimesel poolel Itaalias üks olulisemaid kitarrimängijaid, -heliloojaid ja -pedagooge. 1809. aastal asus ta elama Pariisi, kus oli 1820. aastatel kitarrivirtuoosina väga lugupeetud. Carulli oli suuremalt jaolt iseõppija ning arendas välja mitmeid kitarrimängutehnikaid, mis on tänaseks standardiks saanud. 1811. aastal avaldas ta kitarrimänguõpiku "*Méthode complète de guitar ou lyre*", mis on kasutusel veel praegugi, üle 200 aasta hiljem. Carulli teoste koguarv ulatub neljasajani, sisaldades muusikat nii soolokitarrile kui ka erinevatele pillikombinatsioonidele, kuhu kuulub alati kitarr. Suur osa tema loomingust on mõeldud kitarrilõppurite repertuaariks.

Palermost pärit komponist ja tšellist **Giovanni Sollima** lõpetas oma sünnilinna konservatooriumi ning jätkas õpinguid Stuttgardi muusikakõrgkoolis ja Salzburgi Mozarteumis. Oma rahvusvahelise tšellistikarjääri jooksul on ta teinud koostööd artistidega nagu Claudio Abbado, Giuseppe Sinopoli, Jörg Demus, Martha Argerich, Katia ja Marielle Labèque, Bruno Canino, DJ Scanner, Victoria Mullova, Riccardo Muti, Ruggero Raimondi, Patti Smith, Philip Glass ja Yo-Yo Ma ning esinenud paljudes prestiižikates kontserdisaalides. Alates 2010. aastast õpetab ta Rooma Santa Cecilia Akadeemias.

Giovanni Sollima on kirjutanud muusikat orkestrile, soolo- ja kammerkoosseisudele, filmidele, tantsuetendustele ja elektroonilistele instrumentidele. Tema heliloomingust leiab mõjutusi džässist, rokest, Vahemere piirkonna rahvamuusika traditsioonidest ja minimalismist.

2004. aastal kirjutatud "**Free life on earth**" V kannab pühendust Massimo Felicile.

Alexandre Tansman veetis oma noorusaastad Poolas, kus omandas muusikahariduse ja ka õigusteaduse doktorikraadi (Varssavi ülikool). Oma sünnimaal pälvis ta esmase tunnustuse heliloojana, kui võitis 1919. aastal Poola riikliku preemia. Aasta hiljem asus Tansman elama Pariisi, kus veetis suurema osa oma elust. Tema tähelelend oli kiire ning peagi võtsid tema teosed oma repertuaari nimekad ansamblid ja dirigendid, sh maestrod Serge Koussevitzky, Leopold Stokowski, Pierre Monteux, Vladimir Golschmann ja Dimitri Mitropoulos. Tansman tegi enesele nime ka rahvusvaheliselt tuntud virtuoosse pianistina, soleerides näiteks Serge Koussevitsky dirigeerimisel Bostoni sümfooniaorkestri saatel Ameerikas, kus ta esitas oma teist klaverikontserti, mängis Jaapani keisri Hirohito ja Mahatma Gandhi ees ning andis kontserte Prantsusmaal. 1941. aastal põgenes ta oma juudi tausta tõttu Hitleri eest Ameerikasse (tänu oma sõbrale Charlie Chaplinile, kes aitas tal viisa hankida) ja viibis kuni teise maailmasõja lõppemiseni Los Angeleses, komponeerides muusikat Hollywoodi linastele. Prantsusmaale naastes kirjutas ta oma silmapaistvamad teosed, mida luues jäi kindlaks oma senisele stiilile, näitamata üles vähimatki huvi avangardsete suundade puäntillismi, serialismi ja aleatoorika vastu.

Ühes oma kirjas ütleb Tansman: "On ilmne, et ma võlgnen palju Prantsusmaale, ent kõigil, kes on kuulnud mu kompositsioone, ei saa olla kahtlust, et ma olin, olen ja jään alati poola heliloojaks." Tema muusikat võib kirjeldada kui stiililt neoklassitsistlikku, sugemetega helilooja poolajuudi pärandist ja prantsuse muusikalistest mõjustustest. Tansmani loomingulisse pärandisse kuulub üle 300 teose erinevatele instrumentaal- ja vokaalkoosseisudele. Üheks helilooja soovitud instrumendiks oli kitarr – tutvunud 1920. aastate algul Pariisis Andrés Segoviaga, oli ta tema kunstnikuisiksusest võlutud ning kirjutas talle rea kitarriteoseid, nende seas "**Kavatiin**" (1951) ja "**Danza pomposa**" (1961).

Tänapäeval unustusse jäänud **Claude Antoine Jean Georges Napoléon Coste** oli prantsuse kitarrist ja helilooja, kes tegutses 19. sajandil peamiselt Pariisis. Asunud seal 24-aastaselt õppima nimeka hispaania kitarristi Fernando Sori käe all, kujunes ta peagi juhtivaks prantsuse kitarrivirtuoosiks

ning arendas pärast oma õpetaja surma edasi tema kitarristiili. Coste eriliseks huviobjektiks oli seitsmekeelne kitarr ning ta oli esimesi autoreid, kes sellele pillile komponeeris. Kuna ajastu huvi ja nõudlus kitarrimuusika vastu oli hääbunud, oli tal raskusi oma teostele kirjastajate leidmisega ning ta püüdis neid omal kulul välja anda. Õnnetuse tulemusena vigastas Coste 1863. aastal oma paremat kätt, mistõttu tema interpreedikarjäär lõppes enneaegu. Ta palkas siiski assistendi ning jätkas pedagoogitööd ja komponeerimist.

Napoléon Coste loomingsusse kuulub poolsada teost, nende seas laulud, kammermuusika (kus erilisel kohal on oboe) ning kompositsioonid seitsmekeelsele kitarrile. Ta oli üks esimesi, kes transkribeeris 17. sajandi kitarrimuusikat kaasaegsesse notatsiooni ning tänu temale tõusis huvi barokiaja kitarrimuusika vastu. Tema teoste pühendustest võib järeldada, et tal olid kontaktid Skandinaavia ja hollandi kitarristidega. Nii kannab Coste viimane oopus **“Six Pièces originales” op. 53** pühendust rootsi koolmeistrile ja kitarrimuusika austajale Adolf Hallbergile.

Evelin Kõrvits

“Ta on Euroopa parim kitarrist!” The American Records’ Guide

Massimo Felici konkursivõitude ja tunnustuste rida on pikk: esimene preemia Gargnano, Málaga, Cagliari ja Fiuggi konkurssidel ning autasud Alessandrias, Parmas, Granadas (Segovia-nimeline konkurss) ja Finale Ligure (Palma d’oro) kõnelevad enda eest. Juba varasest noorusest on ta esinenud solistina, lisaks duos kitarristi Lorenzo Micheli ning ka Eestis tuntud flöödimängija Massimo Mercelliga, samuti Leonardo kitarrikvarteti koosseisus ja paljude orkestritega pea kõikjal Euroopas, Lõuna-Ameerikas, USA-s ja Kaug-Idas. Ta on teinud koostööd dirigentidega nagu Enrique Bátiz, Filippo Maria Bressan, Tito Muñoz, Christopher Franklin, Robert Gutter, Philippe Bender, Raphael Pyllarinos, Vittorio Antonellini jpt ja esinenud kaalukatel festivalidel Jeruusalemmas, Rheingaus, Emilia Romagnas, Ljubljanas, Brnos, Zagrebis, Málaga-s, Geronas, Siracusas jm.

Massimo Felici õpetab kitarrimängu Nino Rota nimelises konservatooriumis Monopolis (Itaalia) ning on andnud meistrikursuseid Saksamaal, Lõuna-Koreas, Eestis, Hispaanias, Tšehhis ja Soomes.

Tema 1995. aastal salvestatud CD "Escarraman" Mario Castelnuovo-Tedesco teostega pälvis laialdase rahvusvahelise positiivse vastukaja nagu ka plaadimärgi Brilliant all Castelnuovo-Tedesco kontsertide salvestus Lorenzo Micheliga 2004. aastal.

Massimo Felicile on pühendatud mitmeid nüüdisaja olulisi kitarriteoseid: Giovanni Sollima "Free life on earth" (2004), "Il Bestiario di Leonardo" (2006) ja Luis Bacalovi "Caminos del Sur" (2006).

Massimo Felici mängib Miguel Simplicio (Barcelona, 1934) valmistatud kitarril.

Kontserdi produtsent Neeme Punder
Toimetaja Tiiu Valper

Ametlik autopartner
SILBERAUTO

Postimees

www.concert.ee